Anul I. No. 6 3 lei Duminică 1 Iulie 1928

COASTA de ARGINT

Director, OCAVIAN MOŞESCU
Redacţia şi Ad-traţia
Vasile Lascar № 1
— BALCIC —
Abonament anual 200 lei

Ziarul cultural al Universităţii libere din Balcic

Iser Turcoaică din Balcic

Unei poete a Dobrogei

Pe Dora Gabe am cunoscut-o intr'un depărtat oraş apusean. O adunare a unei societăţi internaţionale de scriitori ne puse faţă in faţă, pe atâţia purtători de condeiu din mai multe zeci de ţări, in Bruxelles, oraşul parcurilor şi al catedralelor. Am deosebit-o uşor dintre ceilalţi, in rochia ei de doliu, puţin tristă şi obosită, ca toţi triştii cari sunt aşa după o luptă cu durerea. Ne-am apropiat numaidecât.

Am zâmbit impreună de păţania ei, care o trimise, deşi prin loc de naştere acum română, in ţara de dincolo. Scrisese nişte amintiri din Dobrogea, din Bazargic şi imprejurimi, pe unde copilărise, dar cu o flacără judecată prea caldă de autorităţi. Avea o moşioară, un ciflic pe-aici, de-a cărui soartă nu mai ştia, şi avea o soră pe care am descoperit-o fără mare greutate.

Am pus la cale un schimb de vizite. Scritori români trebuiau să se ducă la Sofia şi colegi bulgari să vie la Bucureşti. La câtva timp după intoarcerea acasă, am incercat să aduc aminte. Nu mi s'a răspuns. S'a crezut cumva că drumul ar fi prea timpuriu? Că ar fi nevoe intâiu să necunoaştem in lucrările nostre scrise? Sau a fost numai o lipsă de hotărâre de o clipă, unită cu o vină de corespondenţă? Destul că legăturile făcute odată, au rămas cu capetele târâte pe pământ. Mie imi pare rău. N'aveam decât de câştigat, cel puţin noi, mintea gânditoare şi artiştii celor două ţări din cunoştere reciprocă. Sunt destule astăzi ceace ne desbină; cu atât mai mult să ingrijim de ceeace ne ar putea apropia, fără să ne ceară capitulări de vreun fel niciunora.

Dacă insă scriitorii români nu s'au putut duce la Sofia, vom avea grijă, ca vrând, nevrând scriitorii Bulgari să fie aduşi in România. Şi vom alege noi, printre cei tineri şi reprezentativi. Nu vom mai face greşală să-i intrebăm. Şi-i vom treca dincoace pur şi simplu, abia după o invoială de curtenie curentă şi formală. Vom alcătui adică, e in scopurile P. E. N. Clubul român, o antologie a prozatorilor bulgari. Inceputul l-am făcut, in colecţia „Cartea Vremii", cu Ungurii din Ardeal. Vor urma neapărat Bulgarii.

Şi iată, Dora Gabe, cum vorba noastră din oraşul parcurilor şi al catedralelor, nu se va pierde. Ajunge ca unul din doi să nu vrea, şi acel unul există. Poate că ne vom intâlni vreodată, şi in altă parte decât in pagini de antologii, ca să-ţi spun cât de rău imi pare că aducătorul aminte n'ai fost tu. Ai fi găsit alte căi decât mine, ale inimii!

EMANOIL BUCUŢA

Balcic

de I. Simionescu
Profesor universitar

Mi se părea că automobilul luat din Bazargic, nu fugea destul de iute, măcar că dând pe drumurile naturale dintr'o pădure tăiată, credeai că'n fiecare clipă, la cotitură, va veni peste cap.

Eram nerăbdător să ajung mai repede la Balcicul atât de fermecător descris de prietenul meu G. Vâlsan.

Era întâia oară când, m'am învrednicit să apuc spre Coasta de Argint, pentru mine devenit tablou din 1001 de nopți.

In sfârșit, in intinsul fără margini, a 'stepei dobrogene, ca un fund de mare secată, se ivește clădirea, ce pare uriașă in izolarea orizontului larg, a morii din Balcic, marca ținutului, semnul belșugului ce acoperise in vară pământul neted ca'n palmă.

Aveam strânsura de inimă pe care o simți când te apropii de ceva dorit.

Drumul scoboară iute. Rămân cu privirea rătăcită.

Aveam impresia că mă afund intr'o prăpastie adâncă, plină de ruini, ca in poveste. Peste tot numai pietre, instraturi regulate. Zid de o parte și alta, râpi aspre, însângerate cu rugina vremii.

Nici o umbră de arbore: nici un petec de verdeață. E desolarea stâncilor desgolite, rupte, arse mereu de soare.

Acesta e Balcicul, basmelor mele? Zidurilor de peatră, le urmează șiruri de case joase, dealungul străzii. Țăpoaie de lemn, coșuri de papură odgoane, stau aninate la ușa dughenilor. Casele se acață pe râpi, de te miri cum au fost clădite, iar pe malul celalt râpile se intețesc de crezi că ești in urma unui cutremur,

Dunga ca de oțel sclipește in zare: o undă de vânt răcuritor te izbește in față. E suflarea mării ce se ivește.

Decorul se schimbă ca prin farmec de îndată ce ai ajuns in piața largă, bătută de soare. La umbra câtorva salcâmi, in jurul meselor de lemn schioape, stau la vorbă, sorbind din cafea cei ce nu știu cum să-și omoare vremea. Peste drum, la gura ciușmelii cu inscripții turcești, stau la rând căldările de aramă: îndărătul lor, rezemați de zid la umbră, sunt înșirați cărăușii.

E colțul pitoresc al Orientului. Bărbați cu fața adânc brăsdată și arsă de soare, femei cu șalvari de cit colorat, cu cozile împletite pe spate și cu testemelul strâns la frunte, copii care se înghesuesc și fac gălăgie, formează decorul omenesc.

Acum abea e Balcicul.

Dar marea? Câțiva pași prin furnalul din piață, te duc la geamia părăsită de lângă primăria în stil românesc.

Thalatta! Thalatta!

Sei mir gegrusst, du ewiges Meer!

Te poți opri? Intinzi brațele, ca și statuia din parcul castelului Miramare, pe soclul căreia sunt săpate cuvintele cu care Heine își începe poezia, a căror versuri îți vin in minte ca o muzică auzită deseori.

Marea e leneșă, încropită. Soarele o inundă cu lumina-i meridională, iar ea schimbă fețe-fețe. Nu e exagerarea mulțumirii proaspete. Nici la Neapole ori Sorrento, nu am cunoscut emoțiunea farmecului mării, ca aicea.

Marea e ca un enorm ochiu de lynx, cu irrisări neintrecute, cu game variate ce se topesc una in alta, trecând dela albastrul violaceu al depărtării, la albastrul verzui al apei de lângă țărm.

Balcicul însă nu e numai marea. Aici prinzi meșteșugul universalei naturi, de a crea frumusețea și din năruituri, învăluind desolarea în contraste de culori, ce nu-ți lasă timp pentru ca să te gândești la mizerie.

Căci in fond Balcicul e așezat pe ruini. Ai crede că o bătălie de uriași a avut loc, care s'au folosit de stânci drept urme.

Cu săpi uriașe au năruit malul înalt, au scobit o groapă, in care apoi s'au adăpostit căruțele ca niște jucării. Mormanele de pământ răscolit stau proaspete unele îndărătul altora, până'n zidul înalt, orbitor de sclipirea ce i-o dă soarele.

Frumusețea neintrecută, unică, a Balcicului tocmai in aceasta constă. E in primul rând contrastul de culori. Când te-ai ostenit de sclipirea măruntelor valuri ale mării, îți întorci privirea îndărăt spre malul surpat. In tăietura dealurilor ca de cretă, cerul e de un albastru atât de intens încât floarea de cicoare pare palida față a unei ființi anemice pe lângă îmbujorarea sănătății.

Amețit de resfrângerea bogată de culori, de lumina plină a soarelui mediteran, nu mai știi incotro să-ți întorci privirea, pentru a te liniști.

Farmecul profusiunei de culori și forme, e mărit prin adausul omului. Căsuțele văruite, mărunte ca niște cutii, acoperișuri roșii de țigle proaspete, ori ruginte de vechime, încondeate cu alb la muchii, sclipirile geamurilor dela cerdacurile caselor vechi, de pe vremea turcilor, par presărate pe albastrul cerului, pe strălucirea pereților de stâncă, se împletesc cu petele verzi ale smochinelor argintați ori cu ramurile slab înfrunzite ale migdalilor.

Sbuciumul năruiturilor dispare, când ești în largul mării. Balcicul e in deplina lui desfășurare ca și când ar fi răsărit din mare, la picioarele zidului ce-l înconjoară.

Trei benzi, late sunt trase pe un tablou. Sus e fondul albastru, intens, ca un perete enorm de turcoază. La mijloc e mozaicul de smaragd, topas ori rubin oriental, iar, dedesupt e schimbătoarea culoare a opalului nobil.

Din larg orizontul se întinde. Nu ești strâns numai între năruiturile de piatră. Departe către nord, răsare învăluit în ceață, promontorul dela Caliacra, iar către sud cel dela Ecrene. Intre ele e golful adăpostit, cu apă lină, unde s'a scoborât și Herodot. In acest enorm circ Balcicul se pierde, iar căsuțele de sub dealul masiv, roșcat, dela nord înșirate unele lângă altele, dese, cu acoperișul lățit, pra guri de peșteri, in șiruri drepte.

Geamia veche din vale, ca și cea nouă identică ei, dela Palatul Reginei așezat între mare și perete de stâncă, te fac să uiți că ești în România. Câteva lovituri de lopeți, te-a transportat departe, spre celalt țărm, nevăzut, al Mării, cercetată de argonauți. Trecutul depărtat, învăluite in tainele legendelor frumusețele naturii. Nu numai privirea generală asupra Balcicului, te captivă, ci și amănunțimile

Scoborându-te la mare, in vechiul port, aspectul e schimbat cu totul. Magazinele frecate, din piatră până în acoperiș, moara părăsită, nemai având unde să trimeată făină măcinată altădată lesne transportată la Varna, vechile clădiri ale vămii, cu portaluri sub care se adăpostesc luntre răsturnate cu fundul in sus, podișca chioșcului din fața crâșmei, pusă în jurul unui stufos și gros arțar, toate claie peste grămadă într'un colțișor îngust, îți dă iluzia strâmtoarei porturilor italiene.

Din potrivă dacă apuci spre celălalt capăt al orașului, printre dâmburile înverzite la spate, cu cărări șerpuite, pe care se urcă în goană măgăruși puși la fugă de copii ajungi in locuri inverzite, cu vii, grădini și arbori stufoși îndărătul cimitirului își face loc un părăiaș, printre maluri înalte, căzând din repezis in repezis. Te crezi la munte. Vegetația în toiu inundă vâlceaua răcoroasă. Belșugul adus de apă e in contrast isbitor cu desolarea stâncilor ruple, de dincolo.

Iar când, pe drum umbrit ieși îndărăt la mare, lângă Vila Reginei cu grădini suspendate, nu mai e orientul geamilor, ci țărmul lacului de Como.

Bolovani rostogoliți de valuri, moara purtată de pârău, captalani acoperind cascada, nuci bătrâni, ziduri de piatră îmbrăcate cu iederă, culoarea mai închisă a Mării și în jos Ecrene înverzit, sunt tablouri de plină viață, sub acelaș soare mediteran.

Aceasta e farmecul Balcicului. Cuvintele oricât de meșteșugit îmbinate, nu pot da nici gama nuanțată de culori, nici ceeace simți la fiecare pas in minunatul caleidoscop natural ce te înconjură. De aceea Balcicul a devenit cuibul pictorilor, cărora le ajunge chiar varietatea de forme și culori din raza restrânsă a orașului.

Natura a fost darnică, aici un colț cum rar se întâlnește și aiurea. Trecutul e însă menținut pe deantregul ceeace aruncă peste oraș un val de exotism.

CULTURALE

N. Iorga

Sărbătorirea Universității populare din Văleni

Azi se deschide cu mare solemnitate cursurile de vară din Văleni, îngrijite cu atâta înțelepciune de d-l profesor Nicolaie Iorga. timp de 20 ani. Activitatea rodnică a acestei Universități populare, închide o epocă însemnată din trecutul culturii românești și deschide o nouă epocă de înfrățire culturală între noi și minoritarii țării noastre. Cu acest rar prilej, tânăra universitate liberă din Balcic. va sărbători în această vară pe marele cărturar dela Văleni.

Pescarii

De Panciu Mihailo

... desprind din întunericul nopții, pornind pe mare.

Și cei trei cu fețile aspre și nerase, arămite de soare, și cu brațe vânjoase pentru lopețile goale.

Umezeala roade umerii goi, piepturile lor deschise și mânile brăzdate de trudă.

Gura lor e sărată și amară.

Năvodul e aruncat: numai plutele se zăresc înșiruite deasupra apei.

—Departe, in mare se aude sirena unui vapor,

—Pleacă cineva inde părtare sau cineva se intoar ce din pribegie?

Pentru ei totuna.

Ei aștept pescuitul, pentru gurile înfometate cari a rămas acasă,

—Răsăritul soarelui ca roză înflorită: desprinzând încetul petalele înflăcărate până când soarele mare, încins de flăcări țâșnește din mare și ca aurul regesc încălzește talazurile.

Dar ei așteaptă.

ZIUA CARȚII

Au fost învinuiți adesea pe nedrept librarii și editorii pentru restrânsul număr de cetitori ai cărților românești. Proporția dintre milioanele de Români și miile de cititori ai cărților clasice, este atât de înspăimântătoare încât apare evidentă nedreptatea acuzărilor aduse unei singure bresle de oameni.

Inițiativa cercetașilor români de a ajuta la desfacerea și răspândirea cărților românești poate să fie una din cele mai efective contribuțiuni la curmarea in parte a răului, dacă publicul românesc va înțelege să folosească prilejul acestei manifestațiuni.

Grație tineretului, in această sărbătoare a cărților românești, depozitele editurilor sunt răscolite și cartea vine mai la îndemâna cetitorului.

Opriți pe cercetașul care pentru câteva ceasuri poartă pe stradă o carte și alegeți o carte românească.

O singură carte!

O singură carte cumpărată de fiecare român odată pe an înseamnă cel mai formidabil avânt dat literaturei. Consecințele sunt atât de mari cât poate fiecare să le cuprindă cu gândul in cea mai simplă socoteală.

Izbânda acestei inițiative depinde numai de o operă caritabilă cumpărând o floare de hârtie, vor înțelege că de data astă fapta lor e chemată să aducă de-a dreptul roade.

Nu mai trebue să aștepte ca banii de pe florile sau etichetele prinse cu ac în piept să folosească mai târziu la un scop incontestabil frumos.

Cărțile ce ce vând au prețul lor obișnuit începând de'a cinci lei în sus In preț intră hârtia, tiparul și gândul românesc. Cumpărând cartea scopul a și fost împlinit—s'a mărit cu fine, cetitorule, numărul celor care la răspândirea crititului românesc.

Cercetașii te mai roagă un singur lucru.

Dacă ți-a plăcut cartea și o socoți folositoare și nu vrei să o păstrezi, dăruește o mai departe, pentru ca din ce în ce mai mulți să fie cetitori. Inițiativă pornită de cercetași in urma articolului scris de d-l Mugur, însuflețitorul atâtor frumoase activități culturale se va desfășura subt ochii noștri în zilele de 29 30 și 31 Cercetașii comandatorului Nedelcu, inaugurează o inițiativă pe care probabil că o vor urma toți cercetași din toate țările.

Ziua cărții este menită alături de celelalte culturi ale umanității să se generalizeze pe tot globul pământesc, și nu ne îndoim că aceasnă sărbătoare va căpăta odată sensul unui formidabil simbol universal.

Dați sprijinul vostru acestei frumoase zile, cumpărând o carte.

Adrian Maniu

СРЕБРИСТИЙ БРЯГЪ

ВЕСТНИКЪ ЗА КУЛТУРА НА БАЛЧИКСКИЯ СВОБОДЕНЪ УНИВЕРСИТЕТЪ

УРЕЖДА РЕДАКЦИОНЕНЪ КОМИТЕТЪ

Ул. Пр Фердинандъ № 84—Базарджикъ

Къмъ взаимностъ

Следъ няколко дни ще се представи въ Добричъ отъ страна на театралната трупа при българското общество пиесата „Чиута" отъ ромънския писатель Викторъ Йонъ Попа.

Тоя фактъ, въпреки и локаленъ, е отъ особено значение, защото е първия случай, въ който се превежда и представя една ромънска пиеса на български езикъ.

Съседи отъ векове, и българите и ромъните иматъ отлични драматически творения, но до сега не е показано абсолютно никакъвъ взаименъ интересъ.

И не е добре, защото само тия съседи се уважаватъ, които се познаватъ добре.

И важното е, че Викторъ Йонъ Попа, който е единъ отъ най-способните ромънски режисьори и същевременно директоръ на Народния Театъръ отъ Чернауцъ, е вписалъ въ програмата на тоя театъръ и две български пиеси, които ще се представятъ презъ идния сезонъ.

Самия Викторъ Йонъ Попа е поканенъ специално да присътства на първото представление на своята пиеса на български езикъ и по тоя случай ще каже няколко начални думи, изобщо за задачите на театралното изкуство и частно за отличната идея да се превеждатъ пиеси взаимно и да се представятъ на българските и ромънските театрални сцени.

Първата стъпка въ това отношение добричани съ смелостъ я правятъ.

За да се опознае всестранно единъ народъ, преди всичко трябва да се опознае литературата на тоя народъ,

На добруджанската поетеса.

Дора Габе я упознахъ въ единъ отдалеченъ западенъ градъ Едно събрание на едно Интернационално сдружение на писателите ни изправи единъ предъ другъ—толкова служители на перото отъ различни страни, въ Брюкселъ,—градътъ на парковете и на катедралите. Различихъ я лесно между другите, въ траурната й рокля, малко печална и уморена, като всички прискърбни, които сѫ такива следъ непрестранна борба съ горестьта. Приближихме се веднага.

Посмехме се на горчивата й сѫдба, която, въпреки че по-произхождение би трябвало да бѫде ромънска гражданка, я е принудила да бѫде горка изгнаничка. Написала е някакви си спомени за Добруджа, за Добричъ и околностите му, гдето е прекарала детството си, но съ единъ премного въспалващъ за властите пламъкъ Имала една кѫшла, единъ чифликъ въ Добруджа, за чийто сѫдба не знаеше нищо, и имаше една сестра, която отпосле найдохъ безъ много трудности.

Уговорихме взаимни посещения. Ромънските писатели трябваше да отидатъ въ София, а българските колеги да прескочатъ въ Букурещъ. Няколко време следъ завръщането ми, опитахъ се да й припомня. Не ми се отговори. Помисли се, че посещенията сѫ преждевременни? Че би трябвало да се упознаемъ чрезъ нашите написани творения? Или беше само моменталната липса на едно смело решение, придружено и отъ едно задължително кореспондиране? Достатъчно е само да упомена, че връските останаха непроменни. Лично азъ, много съжелявамъ. Щехме да спечелимъ само, най-малкото ние, мисловните и художествени напътници на двете страни, отъ взаимното общение. Достатъчни сѫ пречките, които ни разделятъ; затова още по вече да се загрижимъ за това което ни сближава, безъ да ни налага нежелателни отстъпки.

Ако обаче ромънските писатели не сѫ могле да отидатъ въ София, ще имаме грижата, че искайки-неискайки, да доведемъ българските писатели въ Ромъния. Ще ги изберемъ ние—измежду младите и по дарените. Не ще правимъ по вече грешката за да ги питаме предварително. Ще ги прокараме чисто и просто отсамъ, безъ много формалности и протакания. Ще съставимъ съсъ други думи, тая е и една отъ целите на ромънския Пенклубъ(Д в о на писателите) една малка антология на българските писатели. Началото го направихме, въ колекциата „Картя времи" съсъ унгарците отъ Трансилвания. Ще направимъ същото и съсъ българските писатели.

И ето, Дора Габе, какъ нашия разговор въ градътъ на парковете и катедралите, не ще остане само въжелание. Достатъчно е единъ отъ насъ да не желае и тоя единъ сѫществува. Възможно е някога да се срещнемъ и другаде освенъ въ страниците на антологините, за да ти кажа колко много съжелявамъ, че първа ти не пристъпи къмъ осъществяването на красивите наши планове. Ти би намерила и други пѫтища за опознаване и сближение—пѫтищата на сърцето.

Емануилъ Букуца.

ДОБРУДЖАНСКИ ПОЕТИ

Поетичните антологии сѫ като гъбите: покажели се пролетното слънце, започватъ да изничатъ белите си калпачета, разбира се, за да траятъ день до пладне.

Но въпреки многобройноста на поетичните антологии, добруджанци до сега сѫ нямали антология на своите поети. Верно е, че Добруджа не е дала някое громко име на поетъ и че ние нямаме ни Вазовъ, ни Славейковъ, ни Яворовъ. Но и не сме съвсемъ сиротни. Имаме си и ние нашата гордость и достойни представители въ храма на изкуството.

Затова, съ радость посрещаме добрата инициатива на съгражданина ни П. Господиновъ да състави една антология на добруджанските поети.

Въпреки че, при подборътъ на материала трябва особено много да се внимава, но същевремено не трябва да се пропусне и нито единъ добруджански поетъ.

Извънъ коронованите поети на добруджанската земя: Дора Габе, П. Станчевъ — Черна и Йорданъ Йовковъ, ние имаме и други, които и ако не тъй много известни, но все таки, трябва да бѫдатъ правилно оценени въ своите благородни усилия.

Само няколко имена: Котомановъ отъ Шабла, Димитръ Паскалевъ отъ Ези-Бей, Янъ Х. Яневъ отъ Каварна, Любенъ П. Станчевъ отъ Сърнено, Печо Господиновъ отъ Добричъ, Хаджи Ивановъ отъ Калъчкьой Ганка Велева отъ Балчикъ, Иванъ Х. Василевъ отъ Каварна, Хр. П. Капитановъ отъ Добричъ и други изъ разните покрайнини на добруджанската земя.

Но най-голямата гордость за добруджанците е добруджанското народно творчество, което непременно трябва да заеме място въ готвената антология на добруджанските поети.

Умоляваме редакциите на бълг. лит. вестници и списания да не се скъпятъ, въ замяна да ни испращатъ по единъ брой отъ своите издания.

Ромънски писатели

Никифоръ Крайникъ

Никифоръ Крайникъ е литературенъ псевдонимъ, който постепенно се превръща на истинско име.

Единъ всестранно надаренъ талантъ, който започналъ съ стихове, пропити отъ духътъ на родната му земя, минава презъ разказа, за да се спре на памфлета. Днесъ Н. Крайникъ освенъ че е най-добрия представителъ на традиционализъма въ ромънската поезия, но е и единъ отъ рядкоспособните ромънски журналисти.

Отдаденъ изключително не литературна и културна дейность, Н. Крайникъ отколе се е отърсилъ отъ дребните племенни вражди и гледа на народите, като на едно и също семейство.

Въ творенията му има ширината и обсега на големите руски художници, също като които е пропитъ отъ духа на истинското християнство.

Роденъ е презъ 1889 въ окрѫга Влашка. Завършилъ е теологическия факултетъ въ Букурещъ и Виена, когато отведнъжка бива забелязънъ отъ Влахуца и Йорга, които го препоръчватъ като единъ отъ най-талантливите поети отъ новата генерация.

Написалъ е няколко сбирки стихове, много литературни статии и най-вече популяризиралъ е въ Ромъния въ грижливи преводи Раб. Тагоре и Райнеръ Мария Рилке.

Редактира най-добре списваното ром. сп. „Гъндиря" (Мисъль), урежда енциклопедичната библиотека „Картя времий" и е единъ отъ стълповете на независимия в-къ „Курентулъ", основанъ и списванъ отъ писатели.

Никифоръ Крайникъ показва особенъ интересъ къмъ българската литература.

Умоляваме всеки добруджанецъ, който знае или е чувалъ интересни добруджански народни песни, да ги запише и ни ги испрати или да ни споходи за да ги запишемъ ние.

Народната ни песень е най ценното ни духовно съкровище отъ миналото нека да я запазимъ.

Литература и политика.

Две сили, които въ своята същность се изключватъ. Литературата одухотворява човекътъ; политиката го материализира. Помежду имъ е единъ основенъ конфликтъ. И понятно е, защо политиката надделява. Тя говори отъ сгъгдите, накичена съ гръмогласни пусти фрази, ръкомаха съ дяволитостьта на шута, напредва съ тъпани, които ги кръщава поведения, събужда апетити и гъделичка страстите на распаленото множество.

Човешката река, разляна надъ огъня на обществените нужди, политическото влияние одушава съ своята тиня цветътъ на човешкия духъ, разкопава корените на злото погребани въ човека и ги прави да ръмжътъ на слънцето цинично и животински.

А тамъ горе, въ дупчицата подъ самия покривъ, по-между купищата отъ покрити съ паяжини книги, литературата си изгъква въ мълчание плетките на мисъльта, вслушва се въ едва родените гласове идващи отвъдъ днешния день и сбира небесните сини капки въ златния потиръ на строфите.

Огорчена отъ общото страдание, гласътъ на тая самотность не кряска въ ушите на множеството, а се понася като една възвишена мелодия.

Въ геометрически термени, политиката е повърхность; литературата е дълбъчина. Повърхностъ — т. е. посредственость. Затова, политиката може да прави кой да е и за какъвто да е. Колкото гражданина е по простакъ, толкова е и по горещъ политиканъ. Съберете наедно тия антиинтелектуални елементи и ще имате грамадното блато, гдето се подхранватъ политическите микроби, безсъвестната основа, въ която политиканската рѫка си стъкмява, день следъ день, споредъ напѫтствието на интереса, формите на най променчивите убеждения, броженията и на най грубите чувствания, надписите и на най просташките цинизми.

Политиката работи съ масите, литературата съ индивида. Днесъ масите надминаватъ индивида; политиката тероризира литературата. Живеемъ подъ диктатурата на тая посредственость която заразява, на тая пошлость, която тривиализира, на тая проститутка която проституира обществения духъ и профанира всичко що е свято и осланява всичко което е свежо, чисто и човешко въ човешкото общество.

Тоя отровенъ цирей гложди непрестанно златото на нашия духъ и увлича унищожително въ своята буба даже самите литератори Величави фигури, които до вчера ни защитаваха съ блесъка на лавровия венецъ, рушатъ се отъ пиедестала и втъватъ въ смратьта, гдето се излежаватъ стадата отъ биволи.

Нашата страна е била опустошавана отъ ужаса на варварските орди, отъ чума, отъ гладъ, отъ войни и робство, но нищо не е тъй опустошило самия нейнъ духъ, както днесъ го опустояжава политиката,

Un eveniment cultural

Premiera operei „Năpasta„ de Sabin Dragoiu

Prima reprezentare a operoi „Năpasta„ de d-l Sabin V. Drăgoiu, directorul Conservatorului din Timișoara, la Opera Română din București în entusiasmul de nedescris al publicului și al presei, înseamnă epocă în viața noastră culturală, ș arareori ni va mai fi dat să fim montorii unei astfel de revelații, pe cât de neașteptate, pe atât de sigure și de meritate.

Bănățean de origine, d l Sabin Dragoiu și a făcut studiile musicale la Cluj și Iași. Are 33 a ii. Din compozițiile sale a publicat până acum câteva cântece și coruri, din care relevăm frumoasa cantată festivă „Dela Nistru păn'la Tisa". scrisă pentru inaugurarea monumentului lui Eminescu la Sân Nicolaul Mare în Banat, și o liturgie de valoare rară.

Succesul strălucit ce a avut prima sa încercare în genul greu al operei constitue dovada talentului excepțional al d-lui Dragoiu.

Insăș alegerea subiectului arată o înaltă concepție despre artă. Drama lui Caragiale „Năpasta" e o podoabă literaturei tocmai pentru vigoarea cu care, prin mijloace simple, înfățișează tragedia sgud toarea unor suflete, profund umane dela țară.

Investmântată în muzica d-lui Sabin Dragoiu, acțiunea mai mult interioară a dramei apare și mai mult adâncită, umanizată, spiritualizată. In bătaia razelor muzicei, coloritul sombru căpătă nuanțe de aur.

Acestei concepții exoterice îi corespunde întreagă structura operei, urzită de d-l Dragoiu cu deosebită pricepere artistică. Instrumentarea orchestrei, cu măiastră întrebuințare a melodiilor populare, denotă talentul real și excelenta educația musicală a autorului.

Calitățile strălucit manifestate în prima sa lucrare de stil mare îi asigură tânărului compozitor un loc de frunte în mijlocul musicianilor zilelor noastre.

Nu demult, Opera din București a prezentat publicului pe întâiul autor român d-l *Grigore Pantasi*. cu poemul său cloveografic „Nippes", aplaudat și pe scena Operei imperiale din Viena. Și „*Năpasta*" va trece departe dincolo de hotarele României, ca o lucrare din cele mai valoroasea literaturei musicale europene. D-l Sabin V. Dragoiu este pe cel mai bun drum de a-și cuceri renume mondial prin talentul său secondat de cunoștințe temeinice și de hărnicie onestă

Constantin Nedelcu.

dela Fundația culturală „Regel Mihai I—București.

ȘTIRI și FAPTE

Universitatea liberă „Coasta de Argint" aduce mulțumiri d lui P. Stănculescu, primarul orașului Bazargic, care a binevoit a aproba o subvenție de opt mii lei pentru cursurile de vară din Balcic.

Cursurile de vară din Balcic se vor începe la 15 Iulie a. c. Programul cursurilor se vor publica în numărul viitor.

In seara de 7 Iulie a. c. se va reprezenta de un grup de diletanți bulgari din Bazargic, piesa „Ciuta" a prietenului nostru Victor Ion Popa Ciuta, se va juca în limba bulgară. La reprezenta și autorul.

In curând va apare „Coasta de Argint" călăuza Universității libere din Balcic. Cartea se deschide cu un frumos articol al M. S. Regina Maria și cuprinde articole semnate de N. Iorga, Ion Simionescu, George Vâlsan, Gh Mugur, Em. Bucuța, Gh. Oprișan, Ion Pillat, Va cuprinde deasemeni o serie de 40 fotografii luate de pe Coasta de Argint, cum și o hartă întocmită de talentului inginer Em. Oprescu.

D-l Jecu Kinov, directorul ziarului „Dobrogea Nouă" din Bazargic, publică în fruntea ultimului număr un apel către ziarele din Dobrogea, în scopul înființării unei asociații de presă. Apelul confratelui nostru e la timp venit, deoare ce nu avem o asemenea asociație, deși apar peste 30 de ziare dintre care peste 10 cotidiane. In loc ca ziariști dobrogeni să-și risipească energiile în polemici inuțile, ar fi de dorit să se unească, pentru progresul și indepedența presei de aici.

C. de A.

In biblioteca „Cartea Mării" va apare în curând în volum „Flora Coastei de Argint" la Cluj de D-l Profesor D-r Borza.

Săptămână trecută A. S. P. Principese Ileana, a sosit la Balcic venind de la Constanța, îmbracată pe yachtul „Isprava proprietatea Sa. Yachtul, condus personal de Alteța Sa, a ajuns la Balcic după o navigație de 7 ore 45 minute.

Alături de M. S. Regina Maria, Domnița Ileana va petrece o parte din vacanță la Balcic, unde va rămâne până după 15 Iulie.

Numărul viitor al ziarului nostru va fi închinat marelui nostru savant Nicolae Iorga, cu prilejul sărbătoririi Universitățil populare din Valeni

---

La 15 Iulie va reapare „Caliacra" ziarul partidului nați nal din județul nostru.

Se caută 2—3 camere în centrul orașului Bazargic, pentru birourile Ministerului de Industrie și Comerț. Adresele se vor adresa d-lui Căp. Ion Berceanu.

ВЕСТИ

—Въ Софія се е чествувала паметьта на преждевременно починалия професоръ по литература и виденъ критикъ Боянъ Пеневъ. Тъкмо когато беше по-вече отъ всякога необходимъ за българския литературенъ животъ, внезапно преди една година Боянъ Пеневъ си взе за винаги збогомъ отъ живота.

Неговото място на литературенъ критикъ ще остане за винаги непопълнено

По случай годишнината отъ смъртьта му, видния младъ поетъ и редакторъ на литературния отделъ на в къ „La Bulgarie" Николай Дончевъ, е поместилъ въ тоя вестникъ една много интересна статия на френски езикъ, гдето истъква голeмите му заслуги.

Боянъ Пеневъ беше мъжъ на добруджанската поетеса—Дора Габе.

—Въ ромънския отдел на Сребристия брягъ е поместено въ ромънски преводъ стих. въ проза — Рибари на видния български писатель Пенчо Михайловъ Превеждатъ се и други негови трудове.

— Г-нъ Окт. Мошеску работи упорито за съставянието на една антология на български писатели на ромънски езикъ. Най късно до есень ще бъде готова когато и ще излезе отъ печатъ.

Христо П. Капитановъ е приготвилъ една антология на ромънски поети на български езикъ, със уяснителни бележки и характеризиране на поместените писатели. През месец Септемвр, ин тая антология ще излезе отъ печатъ.

— Младия художникъ Георги Урумовъ отъ Каварна, който съ успехъ завърши художествената академия, тия дни пуска въ продажба една много интересна книга подъ заглавие—Цельта на естетического възпитание.

Урумовъ упорито готви своята първа изложба на свои картини, която ще се състои въ Букурещъ.

—Редакцията ни благодари извънредно много на г-нъ Еню Ст. Хлебаров за гдето ни е изпратилъ сп. Читалище, органъ на върховния читалищенъ съюзъ въ България и на Пачо Михаиловъ, М. Миневъ, Вл. Русалиевъ, Асенъ Калояновъ, които имаха добрината да ни испратятъ по някоя своя книга въ тоя овдовелъ и петименъ за българско четиво край.

—Всички литературни списания могътъ да се получаватъ въ Ромъния. Всеки единъ може да си ги достави направо, като се абонира или посредствомъ нашата редакция, ако предплати стойностата на абонамента на списанието. По видните бълг. литературни списания сж: Златорогъ, Българска мисъль, Хиперионъ, Отецъ Паисий, Обществена мисъль, Листопадъ, Родна речъ, Литературни новини (вестникъ), Демократически прегледъ и др.

—Единъ критикаръ, навярно отъ рода на тия за които едно време Дядо Славейков казваше—Пази Боже отъ критикари, като нашето магаре, вземайки поводъ отъ стих. Повяхнали купнежи, което ние поместихме не защото П. Господиновъ е голямъ българ. поетъ, а защото е синъ Добруджа, напада го по подълъ и византайски начинъ. Въпросната отвратителна бележка, която редакцията на мл. в-къ Глобусъ е поместила извършвайки една безпределна глупост е срамна за българската литературна критика П. Г. не претендира да бъде голямъ поетъ, нито по негово желание сме поместили Пов. купнежи, безъ даже да го питаме това е единъ младежки неговъ трудъ, който му прави честь.

Ако таказа е истината, защо безподобния византиец Иванъ Петровъ дрънка за разни бради, лули, строй и други невъзможности, като разкрива на вселожазъ безднината своя злоба и гръцка хитрость? И печалното е, че редактора на Глобусъ му държи бисъ.

Търсейки подъ волате ле, въпросния господинъ на нася срамен плесник на литературната бълг. критика, като я свлича до тинестото блато на своята тъмна душа Ще се повърнемъ.

Хр. П. К.

—Г нъ Георги М Ивановъ, българинъ по произхождение, отличен познавачъ на българската литература, е написалъ на ромънски езикъ статии за Пенчо Славейковъ, П. К. Яворовъ, Г. П. Стаматовъ, Елинъ Пелинъ, Николай Райновъ и др. поместени въ най видните ромънски литературни списания.

Г. М. Ивановъ

Ние имаме да му дължимъ много.

ДОБРУДЖА ВЪ КАРТИНИ.

Балчишкия брегъ — отъ художникътъ Гала.

.—Tip. „Comercială", Iv. D. Smocoj & Comp. Bazargic